

Polskie Radio | Historia

Artykuł

Polon miał promieniować nazwą nadaną na cześć Polski

POLSKIE RADIO

ostatnia aktualizacja:
18.07.2020 05:45

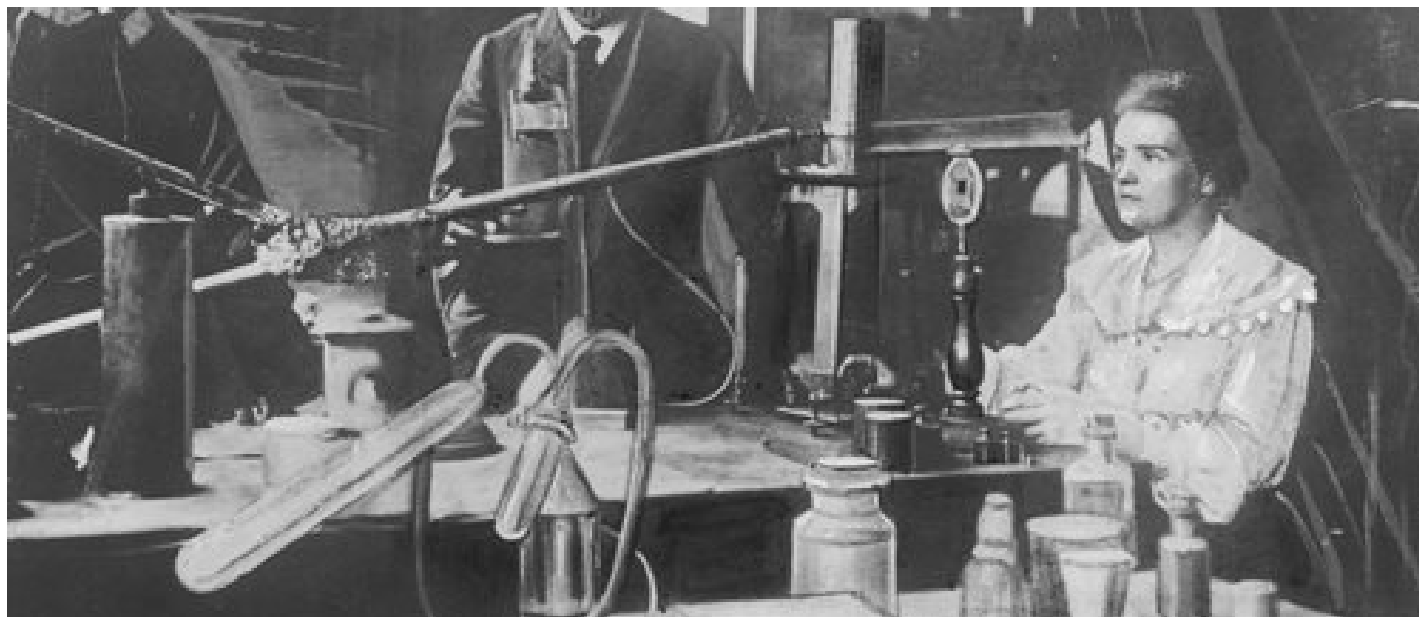

Obserwuj nas na
Google News

122 lata temu, 18 lipca 1898 roku słynne małżeństwo naukowców i odkrywców – Maria Skłodowska-Curie i Piotr Curie – poinformowało o odkryciu nowego pierwiastka radioaktywnego o nazwie "polon". Nazwa ta bezpośrednio wiązała się z Polską i nadana została na jej cześć od łacińskiego słowa "polonium".

POLSKI ŁAD - NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE | WSZYSTKO, CO TRZEBA WIEDZIEĆ - PRAWO, PROGRAMY, ZMIANY

Maria Skłodowska-Curie i jej mąż Pierre (w środku) w laboratorium (fotografia oryginalna wykonana przed 1906 rokiem, która znalazła się w zasobie IIC). Foto: NAC/ Koncern Ilustrowany Kurier Codzienny - Archiwum Ilustracji/ 1-Z-494

Skrót nowego pierwiastka to "Po", a jego liczba atomowa – 84. Jest on radioaktywnym metalem i znajduje się w grupie pierwiastków chemicznych, które nie mają żadnego trwałego izotopu. Jak dowodzi Stephen J. Hawkes polon nie jest półmetalem, jak się błędnie klasyfikuje, jako że wykazuje typowe właściwości metalu. Polon określany jest też jako silnie radioaktywny srebrzystoszary metal.

W tym samym roku, nieco później, słynne małżeństwo odkryło także kolejny radioaktywny pierwiastek - "Rad", którego nazwa pochodzi od łacińskiego słowa "radium" oznaczającego "promień" i zapisywana jest jako "Ra". Jego liczba atomowa wynosi 88 i choć ma 33 izotopy, to wszystkie są niestabilne. Taką samą liczbę niestabilnych izotopów ma polon. Rad w naturalnym środowisku występuje w skorupie ziemskiej w rudach uranu, a w formie czystej jest srebrzystym i lśniąącym miękkim metalem. Odkrycie radu zostało umieszczone w sprawozdaniu Francuskiej Akademii Nauk z datą 26 grudnia 1898 roku.

Biografowie odnotowują fakt, że nazwę pierwszemu pierwiastkowi nadała sama Maria Skłodowska-Curie i uczyniła to na cześć Polski, która w owym czasie znajdowała się pod zaborami. Jedną z motywacji było nagłośnienie na arenie międzynarodowej sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości. Nazwa tego pierwiastka i rozgłos związany z jego odkryciem miały niejako promieniować w stosunkach międzynarodowych.

...m Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie tak rozpoczyna jej biografię: "Urodziła się w Warszawie,

najpierw romantyczne, potem pozytywistyczne. Młodzi Skłodowscy wzrastają wychowywani na poezji A. Mickiewicza, J. Słowackiego, Z. Krasińskiego. Potem wzorami ideowymi Marii będą E. Orzeszkowa, B. Prus, A. Świętochowski oraz pozytywistyczna praca organiczna i praca u podstaw".

POSŁUCHAJ

29:33 - Na początku I wojny zdobyła zgodę na powołanie służby radiologicznej kobiet, zorganizowała punkty ruchome w samochodach z aparaturą rentgenowską i jeździła z córką Ireną na front – mówił chemik Jan Stefan Jaworski w audycji z cyklu "Biografia dźwiękowa". (PR, 28.03.1998)

+ [dodaj do playlisty](#)

Dla wykształcenia odpowiedniej postawy wobec wiedzy, właściwych nawyków badawczych i dążenia do celu niezwykle istotny był okres nauki Marii Skłodowskiej. Kroniki informują, że:

"W roku 1884 Maria Skłodowska zapisuje się w Warszawie na kursy nielegalnej uczelni- Uniwersytetu Łatającego, którego program obejmował głównie nauki przyrodnicze i społeczne. Na wykłady będzie uczęszczać powtórnie, jeszcze w roku 1889. Młoda Maria jest osobą wszechstronnie uzdolnioną; zna pięć języków, interesuje się socjologią, psychologią, naukami ścisłymi, dobrze rysuje. Wybiera jednak nauki ścisłe, marzy o studiach na paryskiej Sorbonie. Wyjazdy na studia za granicę były koniecznością dla ówczesnych dziewcząt ponieważ żaden uniwersytet w podzielonej na zabory Polsce nie przyjmował kobiet.

Niestety, ojciec nie posiada wystarczających finansów dla zabezpieczenia studiów dwóm najstarszym córkom. Dlatego też najpierw do Paryża jedzie starsza siostra Bronisława by studiować medycynę. Maria musi czekać na swój wymarzony wyjazd... po pięciu latach „w listopadzie 1891 r. spełniają się jej marzenia. Wyjeżdża do Paryża i zapisuje się na wydział matematyczno-przyrodniczy Sorbony. Jest jedną z nielicznych dziewcząt na tym ścisłym kierunku".

Madame Marie Skłodowska-Curie

Dla późniejszych odkryć niezwykle ważną datą był rok 1894, w którym poznaje Piotra Curie, świetnie zapowiadającego się fizyka francuskiego. Zafascynowani sobą, swoją wiedzą, umiejętnościami i sposobem dążenia do celu – tu słynna niezłomność i wytrwałość w pracy polskiej badaczki – już po kilku miesiącach decydują się na ślub w 1895 roku. Jak podają kroniki Maria "nie wyrzeknie się jednak nigdy

POLSKI ŁAD - NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE | WSZYSTKO, CO TRZEBA WIEDZIEĆ - PRAWO, PROGRAMY, ZMIANY

Okres ten, pełen przeżyć i ciężkiej pracy opisywany jest w "Autobiografii" wydanej w 1959 roku przez PWN (oryginał – "Autobiographical notes Marie Curie", New York 1923). Czytamy tam: "Wielkie, wzniosłe cele rodziły nieprzeciętną odwagę, wyrażającą się w śmiałych planach: n a u k a, nauka w Paryżu. Takie ma plany osiemnastoletnia dziewczyna. Decyduje się na matematykę i fizykę. Decyduje się przełamać bariery na drodze kobiety do nauki. (...) W 1891 r. dwudziestoczteroletnia cudzoziemka przyjeżdża do Paryża. Trudne warunki materialne znajdują sobie rekompensatę w poczuciu wielkiej swobody, w otwarciu się wielkiej szansy, wielkiego spełnienia. Sorbona – bastion wiedzy zastrzeżony dotąd prawie wyłącznie dla mężczyzn. Jeśli nawet były trudności, to zostały chwalebnie pokonane: licencjat z fizyki z pierwszą lokatą (1893) i z matematyki z drugą lokatą (1894)".

Przełomowy okazał się właśnie rok 1894 – "spotkanie z Piotrem Curie. Już wtedy wiedza jako środek w sprawie narodowej, społecznej staje się coraz wyraźniej celem, choć nigdy nie stanie się ona celem w sobie: zawsze pozostanie dla Marii środkiem (...) na realizację celów nie tylko jednego narodu, nie tylko dwóch narodów, ale celów ludzkich".

Po ślubie małżeństwo ze zdwojoną siłą przystępuje do analizy dotychczasowych osiągnięć nauki i własnych badań odkrywczych. „W 1897 r. spotkanie intelektualne z wynikami badań Becquerela. Zaczęła się wielka przygoda życia osobistego i życia NAUKI. Nie, nie przygoda, ale wielki trud i wielkie poświęcenie. Pojawia się świadomość roli ścisłego pomiaru. Przychodzi sukces w postaci POLONU – doniosły krok w rozwoju nauki, wielkie świadectwo żywego uczucia dla Polski, skąd Maria przywiozła do Paryża wielką motywację trudu i poświęcenia. Praca w niezwykle trudnych warunkach przyniosła poczucie szczęścia: "w tej nędznej, starej szopie przeżyliśmy najlepsze i najszczęśliwsze nasze lata, poświęcając całe dnie pracy" - napisała Maria.

Muzeum tak opisuje te fakty: "Państwo Curie pracują razem w laboratorium przerobionym ze starej szopy, użyczonym im przez władze Szkoły Fizyki i Chemii Przemysłowej, w której pracuje Piotr. Maria wybiera temat pracy doktorskiej, która dotyczyć będzie promieniowania uranu badanego wcześniej przez H. Becquerela. W lipcu 1898 r. odkrywają pierwszy pierwiastek promieniotwórczy, nazwany na cześć ojczyzny Marii – polonem, w grudniu zaś informują świat o odkryciu radu. Zaczyna się nowa era, świat oszalał, rad staje się cudownym lekiem, jak informują reklamy przedłuża młodość, zapewnia długie życie. Uczeni, którzy nie opatentowali odkrycia, zajmują się dalszym badaniem jego właściwości, próbują otrzymać go w stanie czystym, stoją zupełnie z dala od tego radowego szaleństwa".

ii Skłodowskiej-Curie wystarczy powiedzieć jedno zdanie, by uzmysłowić sobie kim była dla nauki, Polski i dla świata: "Fizyczka i chemiczka, pierwsza osoba dwukrotnie uhonorowana Nagrodą Nobla,

POLSKI ŁAD - NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE | WSZYSTKO, CO TRZEBA WIEDZIEĆ - PRAWO, PROGRAMY, ZMIANY